

Şirketin kamu kurumlarından aldığı zirai ürünlerin ticaret borsasına tescilinde gelir vergisi tevkifatı ve müteselsil sorumluluk çerçevesinde mahsup durumu hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	38418978-120[94-12/18]-840
Tarih	14.08.2012

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

ANKARA VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Gelir Vergileri Grup Müdürlüğü)

Sayı : 38418978-120[94-12/18]-840

14/08/2012

Konu : Borsaya Tescil Ettirilen Zirai Ürünlerde Gelir Vergisi Tevkifatı

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzun incelenmesinden; şirketinizin toptan gıda alım satımı ve kamu kurumlarından aldığınız ihalelere istinaden mal satışı yaptığı, kamu kurum ve kuruluşlarının almış olduğunuz ürünleri ticaret borsasında tescil edilmiş olmasını zorunlu tuttuğu, ancak şirketinizce satılan ürünleri deponuzdaki ürünlerden ve KDV mükellefi olan firmalardan fatura karşılığı satın aldığınızı, hiçbir suretle müstahsil makbuzu ile alış yapmadığınızı belirtilerek, kamu kurumlarından aldığınız ihale ile satışını yaptığınız ürünler dolayısıyla ticaret borsasındaki tescil işlemi sırasında yapılan tevkifatın muhtasar beyannamenizde beyan edilip edilmeyeceği hususunda Başkanlığımız görüşlerinin istenildiği anlaşılmaktadır.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun "Vergi Tevkifatı" başlıklı 94 üncü maddesinde; "Kamu idare ve müesseseleri, iktisadi kamu müesseseleri, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadi işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı, zirai kazançlarını bilanço veya zirai işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçiler aşağıdaki bentlerde sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecburdurlar." hükmü yer almaktadır.

Aynı maddenin 11 numaralı bendinde de vergi tevkifatı yapmakla yükümlü kişi, kurum ve kuruluşlarca çiftçilerden satın alınan zirai ürünler ve hizmetler için yapılan ödemelerden tevkifat yapılacağı belirtilmiş ve bu tevkifat oranları, hayvan ve hayvansal ürünlerde % 2, diğer zirai ürünlerde % 4, ticaret borsalarında tescil ettirilerek satın alınan hayvan ve hayvansal ürünlerde % 1, diğer zirai ürünlerde ise % 2, orman idaresine veya orman idaresine karşı taahhütte bulunan kurumlara yapılan ormanların ağaçlandırılması, bakımı, kesimi, ürünlerin toplanması, taşınması ve benzeri hizmetler için % 2, diğer hizmetler için ise % 4 olarak belirtilmiştir.

Diğer taraftan, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 11 inci maddesi, tevkif yoluyla ödenen vergilerde müteselsil sorumluluk esasını getirmiştir. Söz konusu maddede, mal alım satımı dolayısıyla vergi kesintisi yapmak ve vergi dairelerine yatırmak zorunda olanların, bu kişilerle birlikte verginin ödenmemesinden, alım satım taraf olanların tümünün müteselsilen sorumlu olacakları belirtilmiştir.

Konuyla ilgili yayımlanan 164 seri no.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile zirai ürünlerin alımında yapılacak gelir vergisi tevkifatı ve müteselsil sorumluluk konusunda gerekli açıklamalar yapılmıştır.

Söz konusu Tebliğin ikinci bölümünde, destekleme alımı yapmayan, ancak zirai ürün işleyen veya imalatçı olmamakla beraber zirai ürün alımında bulunan kamu kurum ve kuruluşlarının zirai ürün alımlarında gelir vergisi tevkifatı yapmaları gerektiği açıklanmıştır. Bu kuruluşların zirai ürünlerle ilgili gelir vergisi tevkifatını yapmamaları halinde, ödenmeyen vergi ile buna bağlı ceza, gecikme faizi ve gecikme zammından kendilerinin sorumlu olacakları belirtilmiştir.

Aynı Tebliğin dördüncü bölümüne göre; borsada tescil ettirilerek, çiftçilerden satın alınan zirai ürün bedelleri üzerinden tevkif edilerek vergi dairelerine ödenmesi gereken vergiden, Borsalar, yöneticileri ve zirai ürünü satın alanlar müteselsilen sorumlu olacaklardır. Söz konusu Tebliğin 1, 2 ve 3 üncü bölümlerinde belirtilen kamu kurum ve kuruluşları ile diğer kişi, kurum ve kuruluşların; çiftçi dışında kalan kişi, kurum ve kuruluşlardan, 5590 sayılı Kanuna göre kurulmuş bulunan Ticaret Borsalarında tescil ettirerek satın aldıkları zirai ürün bedelleri üzerinden, gelir vergisi tevkifatı yapmayacakları ve müteselsilen de sorumlu olmayacakları belirtilmiştir. Ancak, söz konusu zirai ürünlerle ilgili olarak daha önce çiftçiden satın alınması esnasında gelir vergisi tevkifatının yapılmamış olması halinde, tevkif yoluyla ödenmesi gereken vergi, gecikme faizi ve gecikme zammından tescil işlemini yapan borsalar ve vergisi

tevkif yoluyla ödenmeyen zirai ürünü Borsaya getirenler de müteselsilen sorumlu olacaklardır.

Yukarıda yer alan hüküm ve açıklamalar çerçevesinde, Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinde sayılan kurum ve kuruluşlardan olan kamu kurumlarına satılan zirai ürünler dolayısıyla kamu kurumlarınca yapılacak ödemeler üzerinden anılan Kanunun 94/11 inci maddesi uyarınca gelir vergisi tevkifatı yapılacağı tabiidir. Ancak, söz konusu zirai ürünlerin ticaret borsalarına tescil ettirildikten sonra satılması halinde, kamu kurumlarınca gelir vergisi tevkifatı yapılmayacaktır. Bu durumda, tevkif yoluyla ödenmesi gereken vergi, gecikme faizi ve gecikme zammından tescil işlemini yapan borsalar ve vergisi tevkif yoluyla ödenmeyen zirai ürünü borsaya getirenler müteselsilen sorumlu olacaklardır.

Öte yandan, anılan Tebliğin "Müteselsil Sorumluluk Çerçevesinde Tevkif Edilen Vergilerin Mahsubu" başlıklı 11/b bölümünde ise;

"Zirai ürün alım-satım işi yapan kişi ve kuruluşların, sattıkları zirai ürün bedelleri üzerinden tevkif edilen vergiler, yıllık beyanname üzerinden hesaplanan vergilerden mahsup edilebilecektir. Bu mahsup işleminin yapılabilmesi için, zirai ürün satışı nedeniyle kendisine yapılan ödemeden alıcı tarafından tevkif edilen verginin ödendiğini gösteren belgenin, kesinlikle beyannameye eklenmesi gerekir.

Öte yandan, çiftçiler dışında kalan kişilerin, sattıkları zirai ürün (işlenmiş olanlar dâhil) bedelleri üzerinden tevkif edilen vergilerin, yıllık beyanname üzerinden hesaplanan vergiden fazla olması halinde bu tutar, ödenmiş olmak kaydıyla genel hükümler çerçevesinde mükelleflerin diğer vergi borçlarına mahsup edilebilecektir. Bu mahsuplara rağmen kalan bir tutarın bulunması halinde bu tutar, mükelleflerin müracaatı üzerine genel hükümler çerçevesinde kendilerine iade edilebilecektir.

Zirai ürün alım-satım işi yapan kişi ve kuruluşların yukarıda yapılan açıklamalara göre kendilerine yapılan ödemelerden tevkif edilen vergilerin, yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir veya kurumlar vergisinden mahsup edilebilmesi ve mahsuplar sonunda kalan vergilerin iade edilebilmesi için ayrıca, kendilerinin satın almış oldukları zirai ürün bedelleri üzerinden tevkif ettikleri vergilerin de muhtasar beyanname ile beyan edilerek, ödenmiş olması gerekmektedir."

açıklamalarına yer verilmiştir.

Buna göre, borsada tescil edilerek yapılan zirai ürün satışında, **alıcılar tarafından beyan edilmeyen ya da vergi dairesine ödenmeyen kesinti tutarlarının**, adına vergi kesintisi yapılan tarafından Yıllık Gelir Vergisi Beyannamesi üzerinden mahsup edilebilmesi ve adına vergi kesintisi yapılan iade edilebilmesi mümkün bulunmamaktadır. Şöyle ki, borsada tescil yapılmak suretiyle yapılan zirai ürün satışlarında, bu satış işlemine bağlı olarak mükeffell memurlarca yapılan bahse konu tevkifatların, esas itibariyle sorumlusu olan alıcılar tarafından muhtasar beyanname ile beyan edileceği açıktır. Bu itibarla, söz konusu kesinti tutarlarının alıcılar tarafından beyanının sağlanmaması halinde, adına tevkifat yapılan kişinin mahsup/iade talebinin karşılanamayacağı tabiidir.

Bu çerçevede, çiftçi dışındaki kişilerin kamu kurumlarına sattıkları zirai ürün bedelleri üzerinden adlarına yapılan tevkifatın yıllık beyannamede mahsup veya iadeye konu edilebilmesi için **hem adlarına yapılan tevkifatın ödenmiş olması, hem de söz konusu zirai ürünlerin kendileri tarafından satın alınması sırasında tevkifatın yapılarak** beyannamenin ödemelere ait bildirim bölümüne zirai ürünü satan mükellefin adının yazılarak **muhtasar beyanname ile beyan edilerek ödenmiş olması gerekmektedir.**

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026